

Debatoplæg om den kirkelige struktur i København

v/ Københavns Stift

drøftet på stiftsrådets møde den 19. april 2012

1. Indledning

Arbejdet med at kortlægge den fremtidige kirkelige struktur varetages af Københavns Stift og stiftsrådet, som har igangsat en undersøgelse af den kirkelige aktivitet og den kirkelige økonomi. Undersøgelsen er afsluttet, og rapporten kan findes på www.kobenhavnsstift.dk. Som opfølgning på undersøgelsen foreligger hermed et oplæg til debat om den kirkelige struktur i København, set i sammenhæng med en vision for udviklingen af folkekirken .

Siden begyndelsen af 1980'erne har der været ført en debat om folkekirken i Københavns Stift i bl.a. Landemodet, koordineringsudvalget, stiftssamråd og stiftsrådet.

Årsagen til debatten er den demografiske udvikling siden kirkernes opførelse, folkekirkens vigende medlemstal samt københavnernes brug af folkekirken som institution. Det betyder, at kirkelukninger og sognesammenlægninger i de ældre, etablerede bydele af København er forudsætninger for folkekirkens fortsatte udvikling bl.a. i nye dele af byen, hvor der hidtil ikke har været opført kirker.

Debatten om kirkelukninger førte til enkelte sogne- og pastoratsændringer i 2008, men har kun ført til få kirkelukninger.

I dette debatoplæg indgår en skildring af rammen for de københavnske kirker de seneste ca . 100 år, en kort beskrivelse af de kirker som stiftsrådet foreslår taget ud af brug og en beskrivelse af processen hen mod effektivering af denne beslutning.

2. Oplæg til bredere debat om visioner for udviklingen af folkekirken i København

Fremtiden vil kræve en anden form for tilstedeværelse af folkekirken i vores by end den traditionelle.

Vi skal være en kirke, som er båret af engagerede frivillige kræfter.

Det skal dog også være en kirke, som ved, at mennesker har høje forventninger til gudstjenester, undervisning, socialt engagement, folkelig og kulturel oplysning, og derfor skal vi kunne møde mennesker med dygtige og uddannede medarbejdere, som om sig engagerer frivillige medarbejdere.

København hverdagen vil også fremover kræve, at folkekirken er der som et gudstjenestefejrende fællesskab. Vi mødes om den befriende fortælling om Jesus. Gudstjenesten er det sted, hvor der kastes lys over vores tilværelse, og hvor der er mulighed for eftertænkksomhed. Med bøn og sang, ved prædiken og musik oplyses mennesket om, hvad menneskelighed vil sige.

En protestantisk kirke er altid på vandring og forandrer sig altid efter det samfund, som man er kirke i.

Folkekirkens grundlæggende tjeneste er at være til stede som det gudstjenestefejrende fællesskab, hvor der døbes, hvor unge konfirmeres, hvor vielser foretages og de døde begravnes.

Vi vil også fremover være det åbne og store fællesskab af mennesker, der bruger kirken meget, og dem, der bruger den lejlighedsvis, og vil være til stede som en kirke, der er filtret ind i københavnernes liv.

Der er meget få fællesskaber tilbage i vores samfund, hvor svage og stærke mennesker er sammen. Folkekirken er det fællesskab, der stadig formår at slå taget ud over alle slags mennesker, og det er en styrke i et samfund, der ellers er præget af valgfællesskaber, og hvor mennesker i stadig højere grad vælger at være sammen med dem, der ligner dem.

Alt tyder på, at fremtidens folkekirke skal have en stærk social profil. Indsatsen over for socialt udsatte og marginaliserede skal styrkes. Fattige børn og ensomme unge bør være et fokuspunkt i de kommende år, således at vi undgår en samfundsudvikling, der bliver så skæv, at den vil påvirke samfundet i sin helhed.

Fremtidens folkekirke bør også være et mødested for dialog mellem de forskellige religioner, som findes i byen. Respekt og agtelse bør herske mellem religionerne, og det kan kun opnås, hvis vi tager dialogen op og også giver uenigheden ord og tanker. Vi ved, at der er stærke følelser på spil mellem religionerne, men tavshed og ligegyldighed og parallel tilværelse vil ikke fremme det samfund, hvor vi ønsker respekt og agtelse mellem religionerne. Vi ved, at dialogen kan føre til konversioner. Det accepterer vi og ønsker, at det kan ske i en fredelig atmosfære.

Hvis folkekirken vil udfordre og engagere mennesker til at forholde sig til kristendommen, vil det kræve et langt større samarbejde, end vi kender det i dag.

For at trænge igennem i en moderne metropol bliver sogne og provstier nødt til at gå sammen om kommunikation til den store offentlighed, det kan det enkelte sogn ikke magte. Hvis vi vil nå samtiden med kampagner, vil samarbejde være en nødvendighed.

Samarbejde vil også være nødvendigt, hvis vi vil udbyde bedre undervisningstilbud og folkeoplysning. Fremover skal der udvikles undervisningstilbud i kristendom for alle aldersgrupper, og det vil kræve yderligere samarbejde og fælles finansiering.

Folkekirken må aldrig blive en fjern institution. Kirken må ikke blive et "væsen", som lever "over" befolkningen og virker fremmed og udefrakommende. I fremtidens København vil vi stadig være en levende del af bybilledet, og kirkerne vil minde om den tro, det håb og den kærlighed, som bør være et karaktertræk i vores menneskelighed og i vores måde at bygge samfund med hinanden på.

Mangfoldigheden i gudstjenester, i fromhedsliv, i menighedsliv vil kendetegne folkekirken i København. Ja, mangfoldigheden anser vi for at være karakteristisk i en by, som rummer så mange mennesker, kvarterer og interesser. Mangfoldigheden er et af dialogens mange goder, og den er med til at skabe en blomstrende fantasi.

Vi skal i nærmeste fremtid bygge kirke i Sydhavnen og i Ørestaden og desuden peger byudviklingen på, at der om nogle år (20) vil være så mange mennesker i de nye byggerier i Nordhavnen, at der bør påtænkes et kirkebyggeri i den bydel.

Hvis folkekirken skal opleves som vedkommende og relevant, skal det være kirker der kommer til at ligne den by de bygges i. Kirkerne skal tænkes ind i den arkitektoniske sammenhæng der skabes samtidig med, at de imødekommer nutidens behov for større funktionalitet. Et krav som mange af de ældre kirker ikke kan opfylde.

3. Rammen for folkekirken i Københavns Stift

Københavns Stift blev oprettet i 1922, da Sjællands Stift blev delt i Roskilde Stift og København Stift.

Københavns Stift består af Københavns og Frederiksberg kommuner, Bornholms Regionskommune, samt Tårnby og Dragør kommuner. Domkirken, som fra gammel tid har navn af Hovedkirke, er Vor Frue Kirke.

I dette debatoplæg indgår alene de kirkelige enheder i Københavns og Frederiksberg kommuner, der således omfatter Amagerbro, Bispebjerg-Brønshøj, Frederiksberg, Holmens og Østerbro, Nørrebro, Valby-Vanløse og Vor Frue-Vesterbro provstier. De syv provstier dækker 83 aktive kirker, som finansieres af den kirkelige ligning. På grund af, at der eksisterer flere kirker i samme sogn, dækker oplægget 75 sogne. Det betyder, at f.eks. Sankt Petri og Døvekirken ikke indgår, da de er finansieret af folkekirkens fællesfond.

I det følgende beskrives den demografiske udvikling siden 1850'erne, som medførte en massiv udbygning af den kirkelige struktur, og som har ført til den struktur, vi kender i dag.

a. Industrialisering og nedlæggelse af voldene omkring det gamle København

Den demografiske udvikling kan inddeles i tre faser. Fra 1850'erne til 1950'erne, fra 1950'erne til 1990'erne og fra 1990'erne og frem til i dag.

I begyndelsen af 1850'erne bestod København af godt 100.000 indbyggere, 12 kirker og seks sogne (1829). Halvdelen af kirkerne blev benyttet af bestemte befolkningsgrupper, således var Holmens Kirke for søens folk, Sankt Petri og Christianskirken for tysksprogede borgere, Garnison og Kastel for militær personel, Trinitatis og Vor Frue for borgere med tilknytning til universitetet.

b. Opførelse af kirker i 1850-1950

I 1852 blev voldene omkring København sløjft, og det blev tilladt at opføre grundmuret byggeri uden for voldene. Kombineret med en liberal byggelovgivning førte det til et byggeboom på især brokvartererne. På Nørrebro og Vesterbro fra 1850'erne, på Østerbro fra 1880'erne, på Amagerbro fra 1890'erne og Islands Brygge fra 1905. Især Nørrebro og Vesterbro blev tæt bebygget.

I 1857 blev Frederiksberg udskilt fra Københavns Kommune med ca. 5.000 indbyggere, og i 1902 blev Københavns Kommune lagt sammen med Brønshøj, Vigerslev, Valby og Kongens Enghave sogne samt Sundbyernes kommune. Københavns Kommunes areal blev hermed 3-doblet, men indbyggertallet steg kun fra ca. 350.000 til 380.000 (Betænkning af Hovedstadskommissionen; 1948, s. 11). Københavns og Frederiksbergs kommuner ændrede herefter ikke struktur.

I hele perioden fra 1850 til 1950 femdobles befolkningstallet fra 129.695 til 768.105 indbyggere. På grund af et stort fødelsoverskud på landet og de beskæftigelsesmuligheder, som industrialiseringen i byerne gav, strømmede landbefolkningen ind til København, og behovet for gudstjenester og kirkelige handlinger steg som følge heraf betydeligt.

De første kirker, der blev bygget i denne periode, var beregnet til at dække hele bydele. De blev opført på privat initiativ eller efter forslag fra kirkelige eller kommunale embedsmænd, idet der ikke fandtes kirkeskat eller menighedsråd til at organisere byggeriet. Kirkerne blev hovedsagligt finansieret ved indsamlinger eller kommunal bistand i form af byggegrund og/eller byggesum. Disse kirker kaldes i dag "magistratskirker".

Ifølge Anne-Mette Gravgaard i *Storbyens virkeliggjorte længsler* var der ca. 70.000 indbyggere i Sankt Matthæus Sogn ved kirkens indvielse i 1880. I 1950 var 12.700 tilbage i sognet på grund af udskillelse til andre sogne. Ligeledes i Sankt Johannes Sogn, hvor der boede 60.000 indbyggere ved kirkens indvielse i 1861, men i 1950 efter den tidligere udskillelse af Simeon, var cirka halvdelen af de 32.000 indbyggere tilbage. Dette viser, at opførelsen af de første nye kirker sker for at dække store bydele, som siden hen stykkes ud i mindre sogne med selvstændige kirker. I oversigt 1 fremgår de 43 kirker, som opføres fra 1850 til 1950.

Oversigt 1: De første 43 kirker i perioden 1850-1950

Provsti	Sogn	Kirke	Årstal (indviet)	Indb./sogn ved år	Indb./sogn (1950)	Indb./sogn (1990)	Indb./sogn (2010)	Medlem- mer pr. 1. jan. 2012	
Nørrebro	Simeon-Sankt Joh.	Sankt Johannes Kirke	1861	60.000	1885	32.162	16.410	17.252	10.412
Nørrebro	Simeon-Sankt Joh.	Simeons Kirke*	1905/1914	38.591	1925				
Nørrebro	Sankt Stefan	Sankt Stefans Kirke	1874	16.483	1925	16.030	11.241	11.574	6.599
Nørrebro	Blågårdens Sogn	Helligkors	1886	31.381	1925	26.539	10.305	11.307	5.268
Nørrebro	Blågårdens Sogn	Brosøns Kirke*	1901						
Nørrebro	Blågårdens Sogn	Blågårds Kirke*	1905/26						
Nørrebro	Bethlehem	Bethlehemskirken	1889/1938	5.440	1925	5.618	2.599	2.722	1.398
Nørrebro	Kingo-Samuel Sogn	Kingos Kirke	1910	18.150	1925	21.101	16.824	20.559	9.758
Nørrebro	Kingo-Samuel Sogn	Samuels Kirke*	1932						
Nørrebro	Anna	Anna Kirke	1914	9.000	1912	11.140	6.622	6.751	4.482
Vesterbro	Sankt Matthæus	Sankt Matthæus Kirke	1880	70.000	1900	12.763	7.147	7.582	4.694
Vesterbro	Maria	Mariakirken	1898/1909	9.722	1925	8.185	3.562	4.187	2.326
Vesterbro	Kristkirkens	Kristkirken	1900	16.000	1915	10.740	4.929	5.726	3.303
Vesterbro	Fredens-Nazaret Sog	Fredens Kirke	1900	12.837	1925	11.023	4.157	4.543	2.980
Vesterbro	Fredens-Nazaret Sog	Nazaret Kirke*	1904						
Vesterbro	Sankt Andreas	Sankt Andreas Kirke	1901	24.000	1896	7.748	3.326	3.742	2.157
Vesterbro	Apostelkirkens	Apostelkirken	1901	10.775	1925	7.411	2.662	3.137	1.597
Vesterbro	Elias	Elias Kirke	1908	9.722	1925	8.138	3.469	3.792	2.259
Vesterbro	Gethsemane	Gethsemane Kirke	1894/1916	9.641	1925	7.609	2.414	2.715	1.462
Vesterbro	Absalons	Absalons Kirke	1919/1934	8.000	1917	8.756	4.043	4.741	3.214
Vesterbro	Sydhavn	Frederiksholm Kirke	1927/52	21.000	1955	21.102	11.519	15.250	9.365
Vesterbro	Enghave	Enghave Kirke	1924/60	8.637	1925	14.228	8.554	7.791	4.353
Holmens og Østerbro	Sankt Pauls	Sankt Pauls Kirke	1877	14.695	1925	9.592	4.063	4.013	2.817
Holmens og Østerbro	Sankt Jacobs	Sankt Jacobs Kirke	1878	12.514	1925	14.013	10.512	12.146	7.819
Holmens og Østerbro	Frederiks	Frederiks Kirke	1894	7.904	1925	6.303	2.609	3.016	1.947
Holmens og Østerbro	Sions	Sionskirken	1896	11.000	1896	12.196	8.621	9.336	5.845
Holmens og Østerbro	Østervold	Esajas Kirke	1903/12	8.510	1925	10.215	6.065	6.422	4.100
Holmens og Østerbro	Rosenvænget	Frihavnskirken	1905	33.056	1925	29.975	18.518	20.187	13.176
Holmens og Østerbro	Rosenvænget	Davidskirken*	1910						
Holmens og Østerbro	Rosenvænget	Luther Kirke*	1914/18						
Holmens og Østerbro	Aldersro	Taksigelseskirken	1927	21.000	1931	9.213	6.571	7.129	4.413
Holmens og Østerbro	Hans Egedes	Hans Egedes Kirke	1930	9.717	1935	10.094	5.365	6.271	4.230
Holmens og Østerbro	Kildevælds	Kildevældskirken	1930	12.020	1930	13.511	9.057	9.503	6.038
Valby-Vanløse	Valby	Jesuskirken	1891	13.012	1945	13.158	7.889	8.365	5.841
Valby-Vanløse	Vanløse	Vanløse Kirke	1909	2.000	1910	16.189	9.860	10.786	7.345
Valby-Vanløse	Timotheus	Timotheus Kirke	1911/28	6.000	1912	13.871	8.597	10.288	6.406
Valby-Vanløse	Grøndals	Grøndalskirken	1918/28	13.075	1955	12.985	7.474	7.969	5.678
Valby-Vanløse	Aalholm	Aalholm Kirke	1939	11.394	1945	11.850	7.416	7.431	5.161
Valby-Vanløse	Vigerslev	Vigerslev Kirke	1941	10.138	1965	0	8.150	8.074	4.681
Valby-Vanløse	Advents	Adventskirken	1944	10.912	1945	11.642	6.834	6.872	4.911
Bispebjerg-Brønshøj	Kapernaums	Kapernaumskirken	1895	3.000	1895	13.188	6.499	8.577	5.150
Bispebjerg-Brønshøj	Bispebjerg Sogn	Grundtvigs Kirke	1927/40	16.665	1950	16.665	9.443	9.708	5.227
Bispebjerg-Brønshøj	Ansgarkirkens	Ansgarkirke	1933	12.223	1965	0	8.497	9.222	5.399
I alt						454.953	271.823	298.686	181.811

*Befolkningstal indgår under den anden kirke i samme sogn

Sognenes størrelse i 1950 er angivet. Herudover oplyses de oprindelige sognes størrelse, hvis det har været muligt at fremskaffe tal, og ellers oplyses tal i Danmarks Statistik fra 1925, som er det tidligst opgjorte befolkningstal opgjort pr. sogn.

I 1857 blev Frederiksberg udskilt fra Københavns Kommune med ca. 5.000 indbyggere. Fra 1860 til 1950 steg befolkningstallet i Frederiksberg Kommune fra 8.164 til 118.993 indbyggere. Frem til 1950 udbyggedes sogne- og kirkestrukturen med 7 kirker.

Oversigt 2: Udbygning af kirkestruktur på Frederiksberg 1850-1950

Provsti	Sogn	Kirke	Årstal (indviet)	Indb./sogn ved år	Indb./sogn (1950)	Indb./sogn (1990)	Indb./sogn (2010)	Medlem- mer pr. 1. jan. 2012	
Frederiksberg	Sankt Lukas	Sankt Lukas Kirke	1897	4.000	1897	11.548	6.176	6.439	4.399
Frederiksberg	Sankt Thomas	Sankt Thomas Kirke	1898	7.832	1925	12.054	7.324	8.428	5.747
Frederiksberg	Sankt Markus	Sankt Markus Kirke	1902	16.806	1925	14.532	9.272	10.565	6.737
Frederiksberg	Søbjerg	Søbjerg Kirke	1908	12.582	1930	11.769	7.379	8.942	6.134
Frederiksberg	Mariendals	Mariendals Kirke	1908	15.325	1925	13.359	11.688	13.054	8.664
Frederiksberg	Godthaab	Godthaabskirken	1911	14.136	1925	11.783	9.746	10.786	7.713
Frederiksberg	Lindevang	Lindevang Kirke	1930	16.535	1950	16.535	11.752	12.985	8.882
I alt						91.580	63.337	71.199	48.276

Der ses ikke helt så store sogne som i København, og befolkningsudviklingen stagnerer omkring år 1925, hvilket er ca. 25 år førend København.

I 1950, hvor befolkningstallet topper, er der i København og Frederiksberg i alt 887.098 indbyggere. Der er i store træk oparbejdet en kirkelig struktur, som dækker den voksende befolknings behov for gudstjenester og kirkelige handlinger. Opfattelsen af befolkningens kirkelige behov var bl.a. præget af tankerne om menighedssamfundet, som med vægt på mindre sogne og kirkens lokale opgaver medførte en relativ tæt kirkestruktur. I den kommende periode frem til 1990 udbygges kirkestrukturen fortsat, imens befolkningen begynder at flytte ud af byen, og kirkens rolle i lokalsamfundet bliver en anden.

c. Fortsat udbygning 1950-1990

Fra 1950 til 1990 falder indbyggertallet til 466.723 indbyggere i København og 85.611 indbyggere på Frederiksberg til i alt 552.334 indbyggere. På 40 år er det et fald på over en tredjedel.

På Frederiksberg er udbygningen af sognestrukturen nærmest gået i stå, idet der i perioden kun opføres én ny kirke nemlig i Flintholm (udskiltet i 1949 og barakkirke opførtes). I København indvies 12 nye kirker - fortrinsvis i Bispebjerg-Brønshøj, som er den nye bydel, hvor tilvæksten fortsætter i denne periode. De nye sogne fremgår af oversigt 3.

Oversigt 3: Nye kirker 1950-1990, inkl. Flintholm kirke på Frederiksberg

Provsti	Sogn	Kirke	Årstal (indviet)	Indb/sogn ved årstal	Indb/sogn (1950)	Indb/sogn (2010)	Medlem- mer pr. 1. jan. 2012	
Vesterbro	Enghave	Bavnehøj Kirke*	1977					
Holmens og Østerbro	Lundehus	Lundehuskirken	1957	9.323	1955	7.746	6.327	3.358
Valby-Vanføse	Johannes Døber	Johannes Døbers Kirke	1958	5.328	1955	5.595	7.218	4.335
Valby-Vanføse	Hyltebjerg	Hyltebjerg Kirke	1960	14.341	1960	14.329	9.564	6.711
Valby-Vanføse	Margrethe	Margrethekirken	1970	8.828	1970	0	6.124	3.658
Bispebjerg-Brønshøj	Husumvold	Husumvold Kirke	1960	12.000	1960	0	7.921	4.062
Bispebjerg-Brønshøj	Emdrup	Emdrup Kirke	1961	6.862	1950	7.644	4.670	2.914
Bispebjerg-Brønshøj	Bellahøj	Bellahøj Kirke	1962	9.377	1965	0	6.444	3.661
Bispebjerg-Brønshøj	Utterslev	Utterslev Kirke	1963	8.565	1965	0	6.187	3.370
Bispebjerg-Brønshøj	Tagensbo	Tagensbo Kirke	1969	9.522	1965	11.706	6.921	3.962
Bispebjerg-Brønshøj	Husum	Husum Kirke	1977	10.878	1976	14.417	9.764	6.517
Bispebjerg-Brønshøj	Tingbjerg	Tingbjerg Kirke	1983	8.805	1985	0	6.171	1.272
Frederiksberg	Flintholm	Flintholm Kirke	1960	9.101	1960	8.317	9.549	6.141
I alt						69.754	86.860	49.961

*Indbyggertal findes under Enghave Kirke i oversigt 1

I perioden med massiv udvandring fra byen fortsættes altså udbygningen af sogne- og kirkestrukturen i især København. I 1990 bor ca. en fjerdedel af den befolkning, der er bygget kirker til, således ikke længere i byen. Som det næste afsnit vil vise, kan den seneste tilflytning til byen ikke opveje den massive udvandring.

d. Kirkebyggeriet standser 1990-

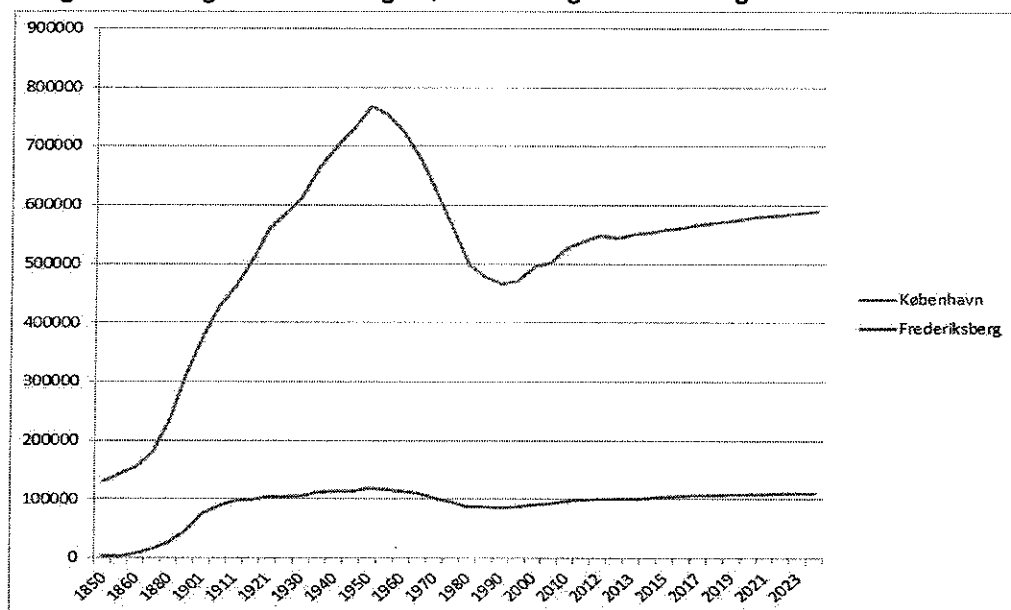
I 2012 er der 549.050 indbyggere i København og 100.215 indbyggere på Frederiksberg. Det samlede tal er 649.265 indbyggere svarende til en samlet tilvækst på 96.931 indbyggere siden 1990. Der er ikke indviet kirker i den pågældende periode. Imidlertid er Christiansborg Slotskirke ikke længere sognekirke, og Sjælør Kirke er afhændet.

Frem til 2025 forventes en fortsat – om end svag – stigning, så København til den tid vil bestå af 591.965 indbyggere. Frederiksberg vil på den tid være vokset til 111.482 indbyggere, hvilket giver et samlet indbyggertal i Hovedstaden på 701.212 indbyggere.

Den samlede tilgang siden 1990 har således været på godt 150.000 indbyggere.

Udviklingen i hele perioden er illustreret i figur 4 herunder. Grafen viser, at udviklingen især har været tydelig i Københavns Kommune, og at befolkningstallet nu ligger i et leje, væsentligt under toppunktet i 1950.

Figur 4: Demografisk udvikling i København og Frederiksberg 1850-2024



e. Medlemsprocent i København og Frederiksberg

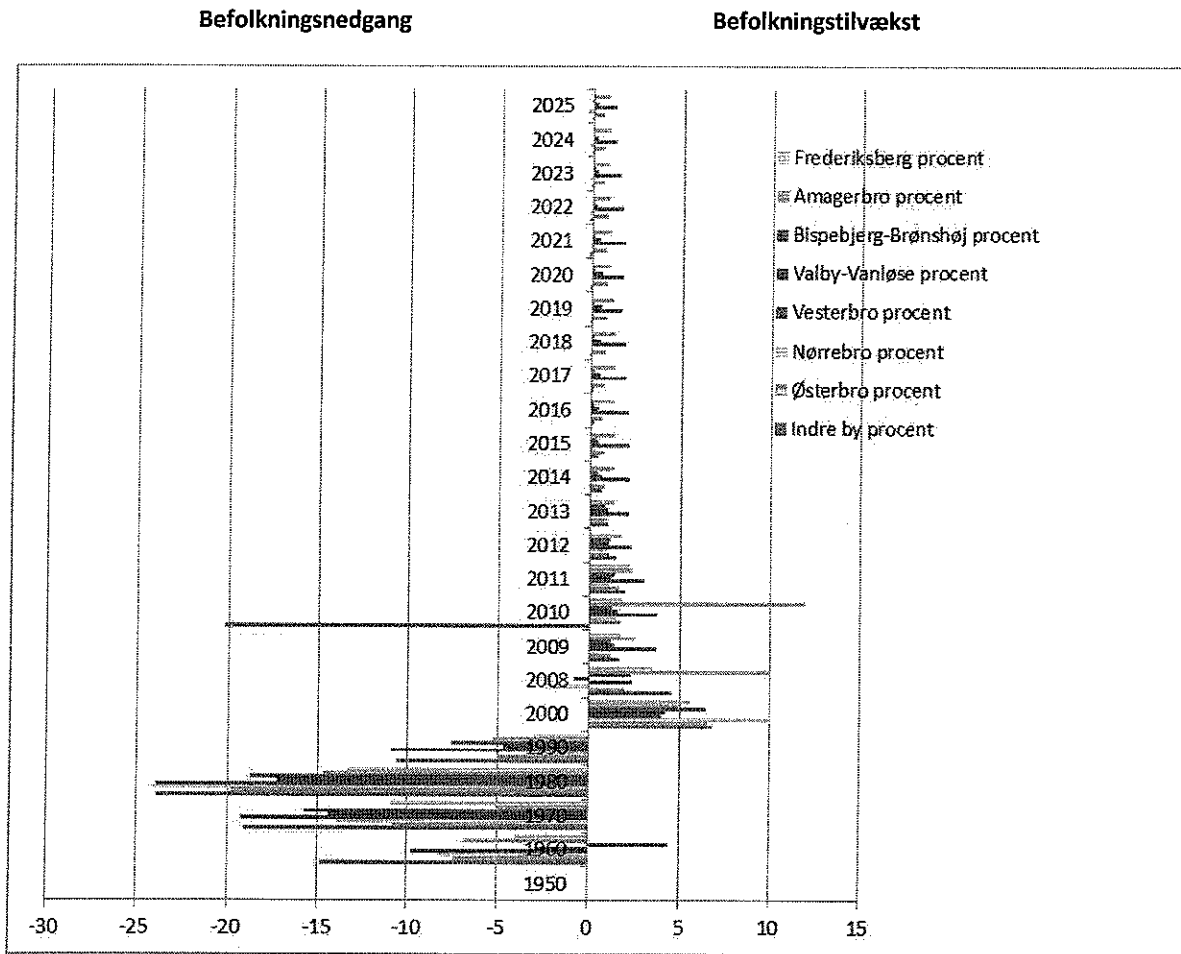
Udviklingen i befolkningstallet kan ikke stå alene, da debatten om kirkelukninger i København ligeledes handler om befolkningens sammensætning og udviklingen i medlemsprocenten.

Der findes få historiske opgørelser, men Danmarks Statistik har siden midten af 80'erne opgjort kirkestatistik i "Statistiske Efterretninger".

Pr. 1. januar 1990 var der 365.542 medlemmer af folkekirken i Københavns Kommune svarende til 78,3 %. Pr. 1. januar 2000 var antallet af medlemmer faldet til 339.000 svarende til en medlemsprocent på 68,4 %, og 1. januar 2012 var antallet 322.458 medlemmer svarende til en procent på 58,7 %. I absolutte tal svarer det til et tab på 34.084 medlemmer siden 1990, det vil sige på et tidspunkt, hvor indbyggertallet i København er stigende.

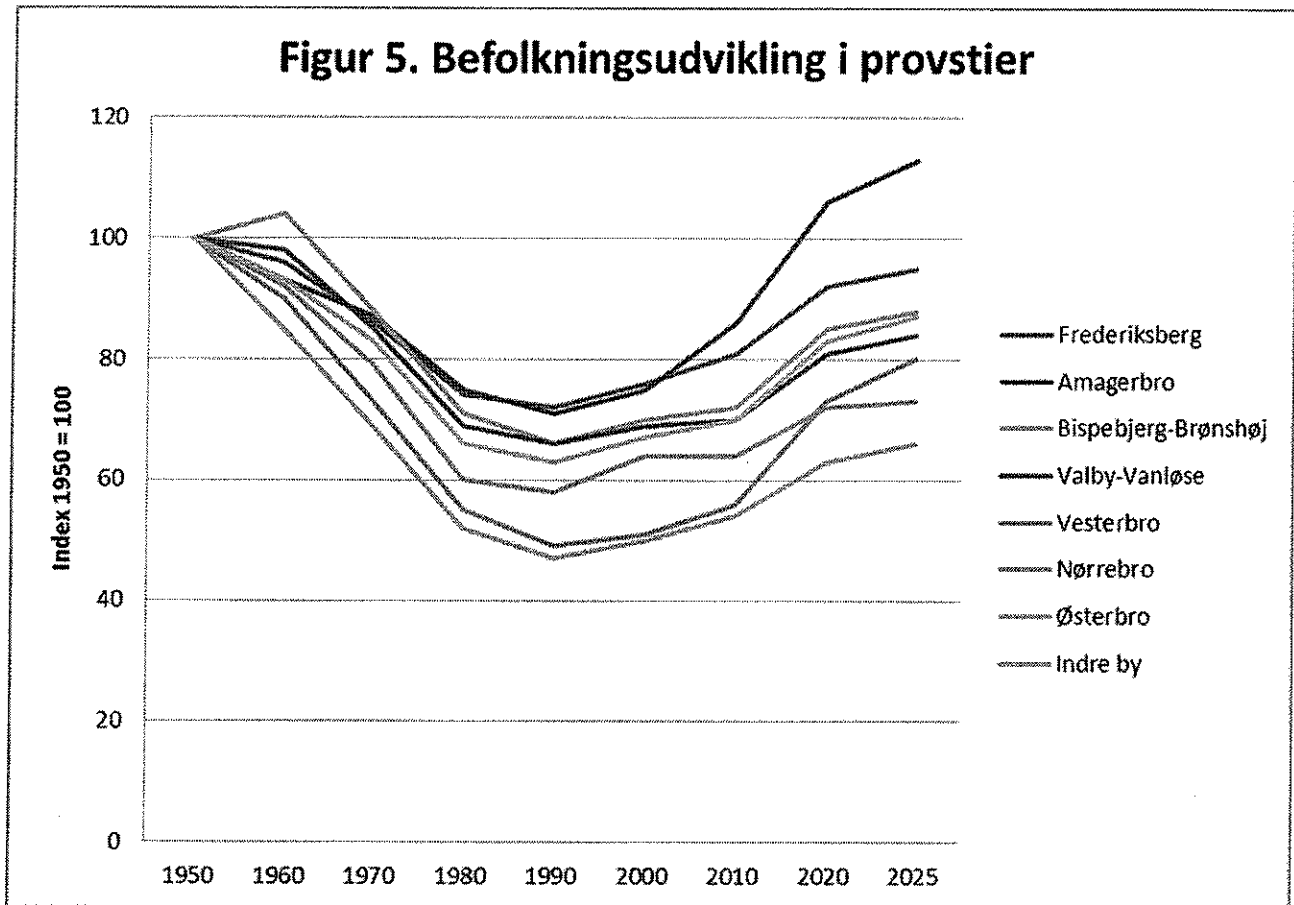
I 2025 kan det således forventes, at under halvdelen af Københavns befolkning er medlem af folkekirken. Eftersom det er en lavere medlemsprocent end i udbygningsperioden 1850-1950, kan forudsætningerne for udbygningen i de nye byområder være anderledes end i 1900-tallet. Ifølge den almindelige opfattelse af københavnernes kirkeliv i de nye byområder, vil det sandsynligvis ikke resultere i den samme tætte kirkestruktur.

Figur 5 a: Befolkningsudvikling i pct. fordelt på provstier.



<http://www.kk.dk/FaktaOmKommunen/KoebenhavnITaLOgOrd/StatistikOmKoebenhavnOgKoebenhavnere/HistoriskStatistik/~media/4A78C8F6AF094D87A08C726EBB7A12EF.ashx>

Figur 5 b. Befolkningsudvikling i provstier



f. Sammenfatning

I figur 5 illustreres indbyggertallet for København og Frederiksberg kommuner i perioden 1950-2025. Indbyggertallet topper i 1950 med 887.098 indbyggere og bundner i nyere tid i 1990 med 552.334 indbyggere i hovedstaden. Fra 2012 og frem til 2024 er tallene baseret på prognoser, hvor der især ses en tilvækst i Østerbro, Vesterbro og Amagerbro provstier.

Dette afsnit har vist, hvordan Københavns nuværende kirkelige struktur er bygget til en større befolkningsgruppe, som har haft en anden tradition for at anvende kirken. Siden 1950'erne er store dele af disse befolkningsgrupper flyttet til Roskilde og Helsingør stifter, som på tilsvarende vis har oplevet en befolkningstilvækst. Den seneste søgning mod København har ikke opvejet udflytningen, idet der siden 1950 er blevet netto 228.563 færre indbyggere i København svarende til en fjerdedel af befolkningen.

På grund af faldende medlemsprocent kan tidligere tiders nærhedsprincip ikke anvendes som fast præmis for den fremtidige udbygning af den kirkelige struktur. Det er blevet nemmere at komme rundt, og en ny kirke bliver ikke automatisk et geografisk og kulturelt centrum i en ny bydel.

4. Kirker som på det foreløbige grundlag foreslås taget ud af brug

.....

Valby-Vanløse provsti:

Ålholm kirke: Den geografiske placering er et vigtigt argument i forbindelse med indstilling til lukning af en kirke i dette provsti. Derfor indstilles det, at Ålholm kirke udpeges til lukning. Nye sognegrænser vil samtidig forholdsvis nænsomt og hensigtsmæssigt kunne etableres.

Kirkebygningen vil kunne undværes da den arkitektoniske værdi ikke skønnes væsentlig. For en del år siden afviste menighedsrådet en mere gennemgribende modernisering af kirkerummet. Der var bevilliget ca. 3 millioner.

Kirkelivet er for mange år siden stagneret. Antallet af konfirmander er begrænset. Minikonfirmander findes ikke. Spaghettigudstjenester og lign. findes ikke. Dog er der et ældrearbejde ved kirken og ligeledes gudstjenester for børn og unge i tilknytning til spejdere.

Af kirkestatistikken for 2011 fremgår det, at Ålholm sogns tal stort set over hele linjen er de laveste i provstisammenhæng. Dette er yderligere en indikator for lukning.

.....

5. Proces

At tage en sognekirke ud af brug er en omfattende proces, som vil involvere mange mennesker.

Stiftsrådet er sindet at anbefale at de ovennævnte kirker bliver taget ud af brug, og vil samtidig bede menighedsråd og provstiudvalg om at arbejde videre med processen.

Forslagene om at tage kirker ud af brug vil blive sendt til de pågældende menighedsråd, som får en frist på to måneder til at kommentere forslaget.

Menighedsrådene har mange forpligtelser over for ansatte, og sammen skal man ud fra de individuelle forhold finde løsninger på den enkeltes ansættelsesvilkår, ligesom strukturen for det kommende kirkeliv skal fastsættes.

Der vil også være andre myndigheder, hvis udtalelser og råd bør tages til efterretning og efterfølges i denne proces.

Stiftets jurister vil naturligvis være menighedsråd og provstiudvalg behjælpelige med nøjere at beskrive den proces som menighedsrådet skal igennem.

En så alvorlig beslutning kræver tid og eftertænksomhed.

I midten af november 2012 regner stiftsrådet med at kunne indstille til Ministeren for Ligestilling og Kirke, hvilke kirker der skal tages ud af brug.

Stiftsrådet og biskoppen er klar over, at dette er en vanskelig proces, men beder indtrængende alle parter om forståelse for, at det er nødvendigt med disse skridt.

Det er den fælles fremtid, det gælder, og vi kan ikke længere sidde det overhørigt, at den folkekirkelige struktur ikke har fulgt byens udvikling.